काठमाडौं जि.प्र.का.द.नं.२१२/२०६६/०६७ किपुलिं पिदंगु नेपालभाषाया

JWOJALAPA NEPALBHASA WEEKLY

दँ: ६ ल्याः ८ पूर्णाङ्क: ६० | ने. सं. ११३५ गुंलागा कृष्णाष्टमि आइतवाः | २०७२ भाद्र २० गते आइतवार (Sep- 6, 2015) | मू : ५/-

किपू न.पा. व फेक्ट-नेपाल दथुई सम्झौता

अस्पताल संचालनया नितिं माःगु जनशक्ति स्थानीय स्थायीवासीयात उच्च प्राथमिकता बिया कोटा निर्धारण याइगु

२०५१साल पौष ६ गते तत्कालिन लाय्कू गा.वि.सं अस्पताल दयेकेत धकाः जन सरोकार ट्रष्ट (फेक्ट-नेपाल) यात ५२ रोपनी जग्गा ब्यूगु खः । तर इलय् किपूली अस्पताल मदयेकूसे यैँ काठमाडौं मोडल अस्पताल पलिस्था यात ।

थुकिं यानाः किपूमितय् नुगलय् च्वास्स मिन फेक्ट नेपालं किपूया जग्गा कायेत जक हेकूगुला धैगु शंका यात । गुकिं यानाः फेक्ट नेपाल संचालकत व किपूमितय् दथुइ बरोबर कचवं पिदन । किपूमितय् धापु खः किपूया जग्गाय् दयेकीगु अस्पतालय् किपूमितय्गु नं छुं हक अधिकार दयेमाः ।

किपूया जग्गाय छुं दँ न्ह्य:निसें कीर्तिपुर अस्पताल चायेकाः सुत्केरी सेवा नं बिया वयाच्वंगु दु । आः उगु अस्पतालयात पुष्पलाल टिचिङ अस्पतालया रुपय् हिलेगु कुतः जुयाच्वंगु दु ।

तःदँ न्ह्य:निसेंया कीर्तिपुर अस्पतालय् किपूमितयगु नं हक अधिकार दयेमा धकाः हाला वयाच्वं थें हे आखिर किपूमित अधिकार कायेगु खँय् सफल जुल ।

थ्वहे सन्दर्भय वंगु भदौं १४ गते सोमबाः किपूया राजनैतिक दलतय् सक्रियताय् फेक्ट नेपाल व किपू नगरपालिकाया दथुइ छगू सम्झौता जूगु खः ।

उगु सम्झौताय् किपू नगर पालिका पाखें कार्यकारी प्रमुख नूरहरि खतिवडा व फेक्ट-नेपालया संस्थापक नायः डा. भरत कुमार प्रधान अले रोहवरय् किपूया राजकुमार नकर्मि, रमेश महर्जन, शम्भुराम महर्जन व हरिकुमार महर्जनं, अथेहे अस्पतालपाखें सुमन श्रेष्ठ, डा. रोशनलाल श्रेष्ठ व डा.शंकरमान राई नं ल्हाचिं तयादीगु खः ।

उगु सम्झौता कथं, १).***अस्पताल व्यवस्थापन समिति सम्बन्धय्*** : कीर्तिपुर अस्पताल संचालन यायेत छगू व्यवस्थापन समिति दयेकेगु जुइ ।

उगु समितिइ किपू नगर पालिका, किपूया राजनैतिक, सामाजिक, बौद्धिक क्षेत्रय् विशेष योगदान दुपिं नागरिकपिं पाखें

प्रतिनिधित्व जुइगु कथं किपू नगरपालिकां मनोनितयापिं प्रतिनिधीपिं, फेक्ट नेपालया प्रतिनिधी दुगु १३ म्हसिया व्यवस्थापन समिति गठन जुइ। गुगु समितिया अध्यक्ष किपू नगर पालिकाया प्रमुख, उपाध्यक्ष जनस्वास्थ्य सरोकार ट्रष्ट (फेक्ट-नेपाल)या प्रतिनिधि, सदस्य सचिव कीर्तिपुर अस्पताल निर्देशक जुइ ।

अथे हे सदस्यपिं किपू नगर पालिकाया सिफारिसय् किपूया स्थानीय सामुदायिक प्रतिनिधित्व जुइगु कथं ५ म्ह ।

उगु ५ म्ह प्रतिनिधी मध्ये १ म्ह किपू नगरपालिका वडा नं.२ या वडा अध्यक्ष वा वडा नं.२ या हे स्थानीय निवासी जुइ । अथेहे जन सरोकार ट्रष्टपाखें प्रतिनिधित्व ५ यानाःमुक्कं १३ म्हसिया व्यवस्थापन समिति जुइ ।

च्वय् न्ह्यथनातःकथं व्यवस्थापन समिति नीस्वने धुंकाः उगु समितिं अस्पताल संचालन, व्यवस्थापन व उत्थानया निंति माःगु नीति, नियम, योजना, कार्यक्रम व बजेट तर्जुमा यानाः अनुमोदन यायेत माःगु निर्णय याइ ।

अस्पताल व्यवस्थापन सम्बन्धी मूल अवधारणा : थुगु सम्झौता कथं २०७१ मंसिर १० गते फेक्ट नेपाल व त्रिभुवन विश्वविद्यालय दथुइ जूगु सम्झौताय् कीर्तिपुर अस्पताल नाप स्वापू दुगु बुँदाया हकय् थुगु समितिं याःगु सरह मान्य जुइ नापं उगु सम्झौताया बांलाक ज्या न्ह्याकेत माःगु कार्य योजनाया गृह कार्य यायेगु दायित्व पूवंकी ।

व्यवस्थापन समितिया दायित्वः

क) अस्पताल संचालन सम्बन्धी व्यवस्थापन यायेगु,, ख) अस्पताल संचालन यायेत माःगु दिर्घकालिन व अल्पकालीन नीति तथा योजना दयेकेगु ।, ग) अस्पताल व्यवस्थापन व पूर्वाधार दयेकेगु व संचालनयात माःगु आर्थिक तथा भौतिक साधन व स्रोत दयेकेत माःगु भूमिका म्हितेगु ।, घ) अस्पतालया बजेट पास यायेगु ।, ङ) अस्पतालया सेवा शुल्क अनुमोदन यायेगु ।, च) अस्पताल संचालन यायेत माःगु जनशक्ति पदपूर्ति सम्बन्धी सेवा शर्त पारित यायेगु ।, छ) अस्पतालया भौतिक संपत्ति संरक्षण व सम्बर्द्धन यायेगु ।, ज) च्वय्या ज्याखँत पूवंकेगु निंति माःगु मेगु ज्यात यायेगु ।, झ) बुँदा (च) य् न्ह्यथना तःगु कथं सेवा शर्त अनुमोदन सम्बन्धय् किपूया स्थानीय स्थायी बासिन्दाया निंति उच्च प्राथमिकता साथ कोटा निर्धारण यायेगु व्यवस्था याइ । अर्धदक्ष वा अदक्ष जनशक्तिया हकय् (Out sourcing) व्यवस्था यायेगु । थुगु सम्झौता अक्षरसः पालना जुलधाःसा किपूमितय्गु निंति छुं छुं फाईदा जुइ ।

मखुसा थ्व नं सम्झौताय् हे सिमित जुइगु खःला धइगु नं आशंका मदुगु मखु । थुगु सम्झौतयात कया किपूमितय्गु निंतिं गज्वःगु कथं फेक्ट नेपाल व नगरपालिकां ज्या याना वनीगु खः धकाः चासो तयाच्वंगु दु ।

ज्वजलपा वाःपौ

सल्लाहकार
श्रीकृष्ण महर्जन
प्रकाशकः
नजरराम महर्जन
सम्पादक
श्रीकृष्ण तण्डुकार
ले-आउटः
ज्वजलपा डेस्कटप
संवाददाता
भरत महर्जन, निरजमान सिंह
थाकू
प्रिन्ट स्काई, यें
ज्याकूः निखासी त्वाः किपू नपा-३
फोन ल्याः ४३३३००७, ९८४१७६८१४३
ई-मेल : jwojalapa@live.com

प्रकाशकिय

जिपिं हानं पिलूवया

नेवाःतय्‌गु आदिभूमि, ऐतिहासिक व पुरातात्विकं जाःगु देय् किपुली थासं मांभाय् नेपालभाषाया वाःपौ कथं ने.सं. ११२८ कौलागा पारूनिसें पिदना वयाच्वंगु नेपालभाषाया वाःपौ ज्वजलपा दत्याःतक पिदना प्राविधिक हुनिं बन्द जूवन । अनं लिपा न्हूगु ज्वजलपाया नामं मेगु वाःपौ पिदन । उगु वाःपौ नं दच्छितक पिदनाः दिनाःवन ।

जिमिसं कीर्तिपुर सन्देश पिकयाबलय् हरेक आइतबाः पतिकं नेपालभाषाया न्हूगु ज्वजलपा वाः पौ पिदनाच्वंगुलिं किपुली नेपालभाषाया निगू वाःपौ चलय् जुइफइमखु धकाः कीर्तिपुर सन्देश साप्ताहिक पिथनागु खः । कीर्तिपुर सन्देश साप्ताहिक पिदंगु नं खुदँ दत ।

न्हूगु ज्वजलपा पिदनेगु दिसांनिसें छाय् दिकागु, माक्व ग्वाहालि बिइ । झी नेवाःतय्‌गु आदिभूमि नेपालभाषाया छगू हे पत्रिका मदु उकिं दिकेमते धकाः यक्व हे इनाप याना । तर प्रकाशकया लिमलाःगु हुनिं हानं पिथने मफुत । थ्वहे भ्वलय् यक्वसें जिमित नेपालभाषाया वाःपौ पिथने माल धकाः इनाप यानादिल । ज्वजलपा वाःपौ बुधवार पिहाँवइगु कथं दर्ता याना तयागु, कीर्तिपुर सन्देश साप्ताहिक नं बुधवार हे पिथना वयाच्वनागु जुगुलिं छन्हू हे निगू वाःपौ पिथने ज्यामछिन । यक्कोसिया इनाप कथं ज्वजलपा पिथनेगु दिं बुधवारयात हिइकाः आइतवाः पिथनेगु यानाः सिडिओ अफिसय् वनाः बार हिइका आइतवाः पिथनेगु यानागु जुल ।

नेवाःतय्‌गु अप्वः बस्ति दुगु किपू देय् जूसां थन नेपालभाषाया पौ ब्वनीपिं म्होजक दु । नेवाः जुयाः नं नेपालभाषा ब्वनेमसः धाइपिं यक्व दु । थ्व छगू मखुगु खँ थें तायेका । छाय्धाःसा भाय् जकं नेपालभाषा खः । आखः ला देवनागरी लिपि हे खः । झन थम्हं न्हियान्हिथं ल्हाना वयाच्वनागु भाय्या पौ ब्वनेबलय् झन बांलाक थुइके फइगु खः । न्हापा ज्वजलपा पिकयाबलय् नं अथे धाःपिं मदुगु मखु । लिपा ब्वनांवंलिसे सकसिनंनं ययकूगु अनुभव दु । अथे हे आः नं छिकपिनि पाखें अथे हे मतिना व ग्वाहालि दइगु भलसा कयाच्वना । थुगु वाःपौ मात्र समाचारमुलक जक जुइमखु । थुकी झीगु साहित्य परम्परानिसें तःजिलजिया खँत नं ब्वने दइगु भलसा बियाः च्वना । अले थ्व वाःपौ किपू नगरपालिका दुने जक सिमित मजूसे स्वनिगः न्यंक थ्यनीगु जूगु दु ।

नजरराम महर्जन
प्रकाशक

ज्ञानीराजया मुक्तक

● मुक्तक

पिलाकु क्यना ल□य् जुइमते मय्‌जु
लं जवाः तय्‌त लुफिं हाकेमते मय्‌जु
पिलाकु मखु नुगः यचुपिचुकेगु स्व
मा□ अबुया इज्जत छ्वय्‌मते मय्‌जु □

जिं छन्त लुमंका च्वना
छ याकःचा जुल ला धका
म्हंगसय् नं खंका च्वना
हाकनं नापलाई ला धका □

. .

पहिचान व जातीय राज्य

नेवाः स्वायत्त राज्य मंकाः संघर्ष समितिं पिथंगु सफूचापाखें

न्ह्यखँ

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपाः कथं राज्य पुनःसंरचना यायेत न्हूगु संविधान दयेकेगु संविधान सभाया छगूया छगू जक भाला खः । न्हापाया संविधान सभायापाखें थुगु भाला पूवंके मफुत, मफयेवं निक्वःगु संविधान सभा नीस्वनेगु ज्या जूगु खत ।

संविधान सभाया पाखें न्हूगु संविधान दयेकेगु भ्वलय् संविधान सभायापाखें न्हूगु संविधानया अन्तरवस्तुयात कयाः आपालं ज्या क्वचायेके धुंकूसां राज्य पुनःसंरचनाया सम्बन्धय् धाःसा अझं थथे हे धकाः क्वछीफयाच्वंगु मदुनि । संविधान सभादुने प्रतिनिधित्व यानाच्वंगु राजनीतिक दलतय्‌पाखें राज्यपुनःसंरचनाया सम्बन्धय् तःगु कथंया प्रस्ताव न्ह्यःने हयाच्वंगु व उकियात कयाः सहमति जुइमफया थुकथं फुक्क ज्या अथें थानाच्वन ।

सिद्धान्ततः झीगु नेपाः देय्‌या सन्दर्भय सलंसः दँ न्ह्यवनिसें वर्गीय, क्षेत्रीय, जातीय, भाषिक, सांस्कृतिक, सामाजिक व लैङ्गिक उत्पीडनया अन्त्यया निति म्हिगःया एकात्मक केन्द्रीकृत सामन्ती राजतन्त्रयात चीका अग्रगामी राज्य पुनःसंरचनाया आवश्यकता तायेकूगु खः ।

थ्वहे आजू पूवंकेगु तातुनाः थीथी इलय् थीथी पुचलं लोकतान्त्रिक आन्दोलन, जनयुद्ध, मधेश आन्दोलन, आदिवासी जनजाति संघर्षयात न्ह्याकूगु खः । अले थुज्वःगु शान्तिपूर्ण आन्दोलन व जनयुद्धयापाखें स्थापित याये धुंकूगु संघीयता, लोकतान्त्रिक गणतन्त्र, धर्मनिरपेक्षता अले समानुपातिक समावेशीय प्रतिनिधित्वयात संस्थागत यायेत न्हूगु संविधान दयेकेमाःगु खः ।

तर, संविधान सभायापाखें संविधान दयेकेगु भ्वलय् आः वयाः राज्य पुनःसंरचनाया खँयात कयाः सहमति ब्वलने मफुत । थुकियानाः सकतां खँ पनाच्वन, दिनाच्वन ।

अथेला राज्य पुनःसंरचनाया ज्या अःपुइमा धकाः छुकिया लिधँसाय् संघीय राज्यत दयेकेगु धैगु न्हापांगु संविधान सभाया राज्य पुनःसंरचना व राज्यशक्ति बाँडफाँड समितियापाखें छगू सवंसम्मत सिद्धान्त दयेकूगु खः । पहिचानयात मू लिधँसा व सामर्थ्ययात तंसा लिधँसा दयेकेमाः धकाः सिद्धान्ततः सहमति याःगु खः । भाषा, जातिय समुदाय, संस्कृति, ऐतिहासिकता, भौगोलिक निरन्तरताया पहिचानया न्याता लिधंसा धकाः त्याःजिक धाःगु खः । अथेहे प्राकृतिक स्रोत साधन, प्रशासनिक सहजता, आधारभूत संरचना आदियात सामर्थ्यया तंसा कथं प्रस्तावित जूगु खः । अथे हे दलीय सहमति कथं नेपाल सरकारपाखें नीस्वंगु राज्य पुनःसंरचना उच्चस्तरीय संवैधानिक सुझाव आयोगपाखें नं थुकथं हे पहिचानया न्याता लिधँसाय् राज्य पुनःसंरचना जुइमाः धकाः बः ब्यूगु खः । उलि जक मखु समितिपाखें थुगु हे सिद्धान्तया बः कयाः झिंप्यंगू अले आयोगपाखें झिगू राज्य नामाङ्कन व सीमाङ्कन सहित प्रस्ताव न्ह्यब्वःगु खः ।

अजूचायापुगु खँ, थुकथं राज्य पुनःसंरचनाया ज्या पहिचानया न्याता लिधँसाय् यायेगु धकाः सर्वसम्मत क्वःछ्यूगु सिद्धान्तयात कयाः लिपा वयाः छथ्वः राजनीतिक दलतय्‌पाखें मखुगु कथं ग्यानापुक भ्रम ब्वलंकेगु ज्या जुल । पहिचानया न्याता लिधंसाय् राज्य पुनःसंरचन यायेगु खँयात "जातीय राज्य दयेकेत स्वल" धैगु कथं गलत ब्याख्या यायेगु जुल । दुःखया खँ, राजनीतिक दलतय्‌सं राज्य पुनःसंरचनाया सम्बन्धय् यानाच्वंगु थुकथंया सुनियोजित दुष्प्रयासयात गुलिखे नेपाःया राष्ट्रिय संचार माध्यमतय्‌पाखे नं ग्वाकेगु व तिबः बिगु ज्या जूबले सवंसाधारणतय् नुगलय् "जातीय राज्य दयेकेत स्वल" धैगु भ्रम अझ तच्वल । संघीयता, राज्य पुनःसंरचना व जातीय राज्यया सम्बन्धय् आम मनूतय् दथ्वी उकथंया भ्रम आः नं अथे हे दनि । थुकें छगू कथं संघीयता, राज्य पुनःसंरचनायात कयाः नकारात्मक भाव ब्वलंकेगु ज्या नं यानाच्वंगु दु ।

जातीय राज्य व भ्रम

मखुगु खँ नं लिसा लिसा कयाः न्ह्यथनाच्वन धाःसा मनूतय् नुगलय् सत्य हे खःला धकाः भ्रम ब्वलंकेफु । राज्य पुनःसंरचना अले जातीय राज्यया सम्बन्धय् नं झीगु देसय् आः थथे हे जुयाच्वंगु खः ।

दकले न्हापां, नेपालय् सुना नं जतीय राज्य दयेकेमाः धकाः माग यानाच्वंगु हे मदु । नापनापं संविधान सभाया समिति व आयोगपाखें प्रस्तावित यानातःगु १४/१० गू राज्यया संरचनात नं गुगुं कथं जातिय राज्यया ल्याखं मखु । वास्तवय् जातीय राज्य धैगुया अर्थ खः, उज्वःगु राज्य गन छगू हे जाति, भाषा, संस्कृतिया मनूत जक दइ, अले अनया शासन, प्रशासन सकतां छगू हे जातीया ल्हातय् जुइ । म्हिगःया नाजीतय्‌सं जर्मनी लगायत विश्व न्यंक निर्माण यायेत स्वःगु राज्यया स्वरुप जातीय कथं खः । अथे हे थौंकन्हय् मुख्यतःअफ्रिकी व मध्यपूर्वी देसय् आतंक ब्वलंकाच्वंगु इस्लामिक स्टेटया परिकल्पन नं धाथेंया जातीय राज्य खः । छगू हे जाति, छगू हे जक धर्म वा छगू हे जक संस्कृतिया मनूतय्‌त जक राज्ययापाखें अधिकार उपभोग याकेबिसें मेमेगु जाति समुदायया मनूतय्‌त निगूगु दर्जाया नागरिक कथं अधिकारपाखें वञ्चित यायेगु अलोकतान्त्रिक प्रणाली हे जातीय राज्यया स्वरुप खः । थुकथंया एकल जातीय अधिनायकत्वया राज्यया पक्षय् नेपालय् आःतक सुनां नं सः तयाच्वंगु हे मदु । अले,, थुकथंया राज्य थौंया नेपालय् संभव नं मखु । उकिं जातिया राज्यया खँ मुक्कं भ्रम व असत्य आरोप बाहेक मेता छुं हे मखु ।

मेता खँ झीगु देसय्‌दुने गुकथं सामाजिक संरचनाया विकास जुया वनाच्वंगु दु उगु ल्याखं आः प्रस्तावित गुगुं नं राज्य गुगुं नं छगू जक जातिया, भाषा, संस्कृतिया मनूतय्‌गु एकःति वा वहुमतया स्थिति मदु । फुक्क धैथें राज्यदुनेया सामाजिक अवस्था धैगु जातिय विविधता व बहुलता खः । उकिं यथार्थ छु खः धाःसा आः न्ह्यागु हे नामं राज्य निर्वाण जूसां उज्वःगु राज्यया सामाजिक संरचना बहुल जातीय हे जुइगु खः, गुगु नं कथं एकल जातिय वा जातिय राज्य जुइगु कथं मखु ।

चित्त नेवाःया हाइकु

साहित्य/हाइकु

१. ल्वापुं मप्वन
बल्ल थौं नेतातय्
बुद्ध लुमन ॥

२. नेता अखण्ड
विभेदी संविधान
जनता खण्ड ॥

३. घैंते तज्यात
कुमाःया घःचाहिल
न्हूगु पिकाल ॥

४. चंखम्ह ध्वँचा
सिंहयाःगु सिकरय्
लाः ल्ह्वयाक्यन ॥

५.चिन्ता मुक्त ब्याँ
सुनांवंगु पुखुस
छतपती न्या ॥

६. भासा न्हनेवं
गन जुई थ्व झीगु
नेवाः प्रदेस ॥

दबूचा बिचाः संघं विद्यानन्द जोशीया बिचाः हायेकल

किपू नगरपालिका वडा नं ४ या दबूचा बिचाः संघया ग्वसालय् जिफागलय् छगू ज्याभ्वःयासें उगु संघया नायः मदुम्ह विद्यानन्द जोशीया लुमन्ति बिचाः हायेकल।

वंगु गुलांथ्व पुन्हि(भाद्र १२ गते) सनिवाः खुन्हु आकाभ्काकां मत्यवं मदुम्ह विद्यानन्द जोशीया तस्वीरय् मूपाहाँ सभासद राजेन्द्र बहादुर के.सी. स्वांमा क्वखायेका श्रद्धाञ्जली देछाना दिल। विरेन्द्र शाक्यं न्ह्याकूगु उगु ज्याभ्वः का.वा. नायः संघरत्न बज्राचार्यया सभा नायोसुइ जूगु खः। उगु ज्याभ्वलय् श्रद्धाञ्जली बियादीपिं मेपिं पाहाँपिं प्रा.डा.रामकृष्ण महर्जन, प्रा.डा.शिवशरण महर्जन, एमाओवादी शम्भुराम महर्जन, ने.का.या राजकुमार नकर्मि, ने.का.या कृष्णमान डंगोल, पूर्व मेयर धुव महर्जन, पूर्व उपमेयर पन्ना रत्न बज्राचार्य, अधिवक्ता राजु वस्नेत,

विद्यानन्द जोशीया किजा रामानन्द जोशी, म्ह्याय् मयजु कीर्ति जोशी व मेमेपिं यक्वसें स्व. विद्यानन्द जोशीयात श्रद्धाञ्जली देछाना दिल।

शब्दं श्रद्धाञ्जली बिइगु भ्वलय् मूपाहाँ राजेन्द्र कुमार के.सीं जिफागलय् च्वंगु चौरयात छगू बगैचाया रुपय् हिलेत विद्यानन्द जोशीं वयक:यात इनाप याःगु कथं बजेट तयागु खः तर भुखाचं यानाः व बजेट ल्याप्स जुल। थुगु दँय् मेगु बजेट हयाः थ्व थाय्यात बांलाकाः वयकःया म्हंगस पूवंकेगुलि कुतः यायेगु बचं बिचाः बिल।

प्रा.डा. रामकृष्ण महर्जनं वयकःया मचांनिसेंया खँ कनादिसें वयकलं चिरंजीवि क्लब नीस्वना उबलय्या ल्याय्म्हतय्त हौसला ब्यूगु नापं वयकःया समाजसेवाया बारे कनाःदिल। विद्यानन्द जोशीं नेपालभाषा कयाः एम.ए. ब्वंपिं मध्ये दकले अप्वः ल्याम्ह हःम्ह छम्हेसित भिद्वः दां सिरपाः बिया नेपालभाषाया सेवा यानादीगु खँ कनादिल। अथेहे प्रा.डा.शिव शरण महर्जनं वयकलं मंगल उच्च मा.वि.या विकासया निंति यानादीगु कुतःया बारे न्ह्यथसें मंगलया बास्केटबल कोर्ट दयेकातःगु थाय् न्हापाया प्रधानपंचं छम्ह व्यक्तिया नामय् बिया तयेधुंकूसां विद्यानन्द जोशीं मंगल स्कुलया नामय् पास यानादीगु खँ कनादिल।

पन्नारत्न बज्राचार्य विद्यानन्द जोशी स्वया क्वकालि जूसां पासाथें न्ह्याबलें नापं वनेगु खँ कँसें मंगल स्कुल दयेकूबलय् ढलान यायेत लः मदयाः बाघभैरवंनिसें लः हयाः ढलान यानागु खँ कनादिल।

अथे हे सकसिनं वयकः नं याना थकूगु ज्या न्ह्यथना दिसें थौंकन्हे शहीद स्मारक कलेज दुगु नीखासी पुखु न्हापां किपू थानायात बिइगु क्वछिना तयेधुंकूगु तर विद्यानन्द जोशी प्रधानपंच जूबलय् व पुखुयात पुखु यानाबिल। गुकिं यानाः थौं किपूमितसें कलेज चायेका आखः ब्वंके खंगु, आः नगरपालिकां छँय् दंगु थाय्यात कांजीहाउस धकाः दयेकाः व थाय्या सुरक्षा याःगु थें जाःगु वयकलं याना थकूगु यक्व ज्यात लुमंकेगु जुल।

किपुली गणेद्यःया जात्रा क्वचाल

नेवाःतय्गु सांस्कृतिक व परम्परागत नखः चखः मध्य गुंपुन्हि नं खः। गुन्हु पुन्हि खुन्हु सुथय् ब्यांचा जानकीसा बहिन दच्छिया दुने मदुपिं थः छेँजःपिनिगु लुमन्ति चीभाः पतिकं मतबियाः हनि। गुकियात बाःचाह्यू वनेगु धाइ। कन्हय् खुन्हु सापारु जुइ। थ्व नं थः मदुपिं छेँजःपिनि सद्गतिया कामना यानाः याइगु खः।

गुंलागा दुतिया अर्थात सापारुया कन्हयखुन्हु किपू, पाँगा लागाय् गणेद्यःया जात्रा यायेगु चलन दु।

थुगुसी पाँगाय् तःभुखाय्या हुनिं उलि बांलाक भ्वः भ्वः मधाः। तर किपुली न्हापालिपा थें हे गणेद्यःयात खतय् तयाः जात्रा तःजिक न्यायेकल। नेवाः म्हसिकाया वसः पुनाः मेमेगु जात्राय्थें द्यःखः न्ह्यः सुकुन्दा ज्वना मत बिया वःपिं मिसापिं दु अथे हे थीथी बाजंत नं थाना वःपिं दु।

किपुली हरेक जात्रा पर्व त्वाःत्वालं पाःकया न्यायेकीगु भ्वलय् थुगुसी थांबहाः त्वालं ग्वसा ग्वया हःगु खः। थुगुसी किपुली गथु प्याखँ स्यनाच्वंगु दु। उकिं किपू लागाय्च्वंपि लाखेतय्सं नक्कली ख्वाःपा पुयाः प्याखँ हुइगु यानाच्वंगु दु।

बाखं च्वमि मोतिलक्ष्मी शाक्यया जिं खना थें लगं त्वाः व लगंत्वाःया ल्हासानेवाः अथे हे विपिन कपाली चिकंमुया सिंहल सार्थवाह व थँहिति सफू वंगु शुक्रवाः छगू ज्याभ्वःया दथुइ पितब्वजय जूगु खः। कुतः पिकाकपाखें पिथंगु उगु सफू पितब्वज्या यँया सफू कुथिय जूगु खः।

वडा नं.४ य् निशुल्क स्वास्थ्य शिविर

किपू नगरपालिका वडा नं.४ मानःत्वालय् वंगु भाद्र १२ गतेनिसें कृष्णष्टमी तक निशुल्क ब्लड प्रेसर व मधुमेह जाँच यायेगु निशुल्क स्वास्थ्य शिविर च्वंगु दु।

नविन कोषया दुजः रामशरण महर्जनया संयोजकत्वय् ज्याभ्वः न्ह्याकुगु खः। भुखाय्पाखें अप्वःसिया ब्लड प्रेसर गहाँ क्वहाँ जुयाच्वंगु यात ध्यानय् तया ज्याभ्वः न्ह्याकूगु खः। थुगु ज्याभ्वः डा. सुवास महर्जनया नेतृत्वय नर्सपिं रक्षा महर्जन,ललीता महर्जन व फिजियोथेरापिस्ट रुपक दुलाल सुसेन महर्जनपिनिगु व ज्ञानवहादुर महर्जनया सकृयताय् जूगु खः।

अथे हे किपू नगरपालिका वडा नं.४ या सामुदायिक भवनय् भाद्र १९ गते सनिवाः न्हिनसिया १ ताः इलंनिसें ५ ताः ईतक निशुल्क स्वास्थ्य शिविर जुल।

ल्वहँ देगः वडा नं ४या नविन पुस्तकालय, नेपालमण्डल राहत अभियान व अरनिको समाजया मंकाः ग्वसालय् जूगु उगु स्वास्थ्य शिविरय् न्यूरो डा. सर्वोत्तम श्रेष्ठ, डाइबिटिज डा. माणिकरत्न बज्राचार्य, जर्नल फिजिसियन डा. कृष्ण प्रसाद महर्जन व डा. सुनिल प्रजापति भ्कायादीगु खः। मुक्कं १२५ म्हसें निशुल्क स्वास्थ्य परिक्षण याकादीगु खः। उपिंमध्ये अप्वःसिया पुलि व जँ स्याःपिं अप्वः दुगु खँ ज्ञानवहादुर नेवाःनं कनाःदिल।

संक्व बजारय् खुँतसें दु:ख बिल, प्रहरी हैरान

प्रहरी पुचलं चच्छि थीथी थासय् खुँत मालेगु ज्या या:सां नं खुँत ज्वने मफुत । थुकिं याना महानगरीय प्रहरी प्रभागया सुरक्षाक:मिपिं हाय्लकाय्ल जुयाच्वंगु दु ।

वंगु वालय् संक्व साँखुया थीथी थासय् खुँतसें खुयायंकूगु खबर व:गु दु । नेवा:तय्गु ऐतिहासिक नापं सांस्कृतिक रुपं महत्वपूर्णगु नेवा: वस्ती सक्वय् खुँतय्सं दु:ख बिया च्वंगु ख: । थुकिं याना महानगरीय प्रहरी प्रभाग, संक्वया सुरक्षाक:मिपिं हाय्लकाय्ल जुयाच्वंगु दु ।

वंगु भाद्र १० गते चान्हय् साँखु साल्खा त्वा:या विनोद श्रेष्ठया पस: तछ्याना: सूर्य चुरस १५ पेटी नापं प्यंगू बाकस चुरस खुया यंकूगु ख: । उगु खुया यंकूगुलि थ्यंमथ्यं छगू लखया नोक्सान जूगु पस: थुवा: विनोद श्रेष्ठं दाबी या:गु दु ।

अथेहे, वहे चान्हय् संक्व धुँला त्वा:या हाकुज रेष्टुरापाखें ३२ इञ्चया एलइडी टिभी नापं छग: बोटल भोडका खुया यंकूगु ख: । उगु खुया यंकूगुलि थ्यंमथ्यं ४०,०००/– तकाया क्षति जूगु खँ हाकुज रेष्टुरेन्टं धा:गु दु ।

थ्वहे भ्वलय् उगु हे चान्हय् साल्खा त्वा:या योगेन्द्र बसीया पस:या ता:फ्व: स्यंका: थकूगु ख: तर उगु पसलं छुं नं सामानत खुया धा:सा मयंकू । थ्व धुंका: वंगु सोमवा: चान्हय् प्रहरी प्रभागं ५० मिटर जक तापा:गु शंखरापुर नगर पालिकां ता:फ्व: स्यंका: निगू थान कम्प्युटर सेट खुया यंकूगु ख: । अथेहे, वंगु विहिवा: चान्हय् साँखु बजा:सिबें भच्चा न्ह्य:ने ला:गु साँखु इलाका स्वास्थ्य ज्याकुथि लिक्क च्वंगु प्रकाश स्याङ्बो (आशा) या छेँय् च्वंगु रेष्टुराया टिभी व थीथी सामानत खुया यंकूगु ख: । थथेहे, प्रहरी पुचलं चच्छि थीथी थासय् खुँत मालेगु ज्या या:सां नं खुँत ज्वने मफुत । थुकिं याना महानगरीय प्रहरी प्रभागया सुरक्षाक:मिपिं हाय्लकाय्ल जुयाच्वंगु दु ।

सर्वसाधारणया गुनासो व च्वय्या निकायया खप्की नयेमा: बलय् सुरक्षाक:मिपिं हैरान जूगु ख: ।

प्रहरीतसें धा:सा साँखु बजार व ज:ख:या इलाकाय् बहनी ८ ता ईनिसें सुथय् ३-४ ता ईतक मद्दिक्क चोक चोकय् ड्यूटी यायेगु नापं गाडिपाखें गस्ती तकं यायोगु याना वयाच्वंगु दु ।

महानगरीय प्रहरी प्रभाग साँखुया प्रहरी सहायक निरीक्षक हरि खड्कां साँखु बजारय् खुँतसें खुइगु ज्या अप्वयाच्वंगु हुनिं बजारय् देनीपिं घर धनीपिन्सं तकं चान्हय् थ: दनीबलय् पिने छक्व: मिखा ब्वयेगु बाय् मुसु तयेगु यात धा:सा खुइगु पाखें बचे जुइफइगु सुझाव सर्वसाधारणपिन्त ब्यूगु ख: । वय्कलं खुइगु ज्या दिकेत सर्वसाधारण व प्रहरी उलि हे जिम्मेवार जूगु तकं धयादिल ।

थ्वसिबे नं पुलांगु थलबल खुइपिं कवाडी मुंकीपिन्त तकं सर्वसाधारणया हे ग्वाहालिं ज्वनेफूगुलिं प्रहरी सक्रिय जूसां सर्वसाधारणतसें तकं च्यूता: तयेमा:गु वय्क:या धापू ख: ।

पाँगाय् म्हमस्यूम्ह मनुखं छेँय् वया दाया वन

किपू नगरपालिका वडा नं. ९ पाँगाया ध्वाकासी त्वालय् च्वंम्ह पुष्प श्रेष्ठयात म्हमस्यूम्ह वया: छ्यों हे तज्याक दाया वन ।

वंगु भदौ १७ गते विहिवा: बहिन ७.१५ बजे वय्क:या मूलुखाय् सुनानं खापा धिन । पुष्पया स्वयेबलय् अबुम्ह व:गु जुइ धका: खापा चायेक: वन । खापा चायेकेवं व मनू स्वारासिरिं छेली दुहाँवल ।

“पुष्प श्रेष्ठ धा:म्ह छ ख:ला ?” व मनूनं न्यन । ख: धायेसातकि हे पुष्पयात प्वां प्वां दाल । अथे थथे हे धायेमलावं आकाझाकां दा:बलय् वं व मनूयात ग्वतुक्क घ्याय्त सन । गुतुके मफु । अले पुष्पं नं ल्हा: वात । तर नकितिनि ३० दँति दुम्ह ल्याय्म्हया बलय् पुष्पं छु फइ ?

पुष्पयात छ्यनं हि वयेत दायाखतं व मनू स्वारासिरिं पिब्वांवन । पुष्पया छझा: होसय् मव:म्ह जुयाबिल । वया होस व:बलय् व मनू मदय् धुंकल । वं त्वालय् सुयातं छुं धाये मफुत । ग्वाहालि धका: जक हा:गु जूसा अन चोकय् यक्व मनूत मुना: च्वनीगु, व मनूयात ज्वने फइला ?

न्ह्याग्गु जूसां बहनि सुनानं लुखा ध्यूं वल धका: मनू म्हमसिक लुखा चायेके मज्यू धइगु वयात ज्ञान बियावन ।

कविता/चिनाखँ

फोटो कपि

नाति महर्जन
च्वोचपा, पाँगा

नेतात नेपायापिं
गुलि जक छतुपिं
संविधान चोयगु जाल व्हाना
धेबा मुंका चोंपिं
झिदँ झिंन्यादँ नं
संविधान चोय मफुपिं
गथे याना देश विकास याना नै
धेबा दों जक स्वया जुइपिं
इमित वास्ता छुं मदु
देशे न्ह्यागु संकत वसाँनं
थुपिं बुद्धि दुपिंला ख हे मखु
थजाबले जनता हेके मा धैगुलि नं
लिपा नं चुनाव जुइगु
थुमिके छाय् विचार मवगु
कि लिपाया चुनाव दने हे म्वाल
आ हे कमाय याये गागु
हतपतं ला गन तोति
इपिं चुनावे दनेगु
निथाय निथासँ बुतँला
धाँधलि याना सां त्याकीगु
लिपाया चुनावे जनतां इमित
पत्या मयाई धका: ग्याना
थ:थ:गु क्षेत्रे चाह्यु वल आ
चोका नायो ते ल्हा जोना
पुलांगु संविधानया फोटोकपि जोना
क्यों वल जनता यात
न्हूगु संविधान मस्यौदा धका
क्यों वल जनता धों लायेत
धों लायगु सिबे ला मेगु ज्या
इमिसं आतक छुँ हे याय मस
जनताया भलो जुइगु ज्याय
आ तक पला छपला न मत
बल्ल संविधान मस्यौदा जोना
जनतायात केने धका वल
भिंगु जक इमिसं चोयागु
मभिंगु जनताया कपाले लाकेत
जनता विरोध मयागु बुँदात
जिमिसं चोयागु धायत
जनतां विरोध याक फुकँ
जनमत हे ब्यूगु ला ख धायत
झी नेपामित नं धाथे हे ख
छ्यनय न्हेपु हे मदुपिं
गुधानी चाकु नया नं
चाकु सवा हे मथुपिं
न्ह्योने मखंतले इमिगु विरोध याई
खनकि तुति भोपुइ थें सनिपिं
थोहे झीगु कमजोर सिका इमिसं
देशे भाँड भैलो याना चोंपिं
पहिचान सहितया सिमाङ्कन ला
याय हे म्वाकल
यम्ह यको हाला चों
वहे पुलांगु फोटोकपि पास जुल
मिथिला प्रदेश, नेवा राज्य धागु
म्वायका हे छोल
कोचिला, ताम्सालिङ्ग प्रदेश नं
चुनाव त्याकेत जक धाल
च्यागु प्रदेश याये धाल
सिमाङकन याय मफुसां
च्यागु टुक्रा देकीगु जुल
न्वारान याय मफुसां
इमि पेम्हेसं हुकुम सासन याना
देश चलय याना चोन
समाजवादीया ख्वापा पुया
सामन्ति चरित्र केना चोन
झिंन्यादँ नीदँ दत झीत
खोबि जा नका तगु
गुम्ह नेता गथे यात धकाला
झीसँ सीका तयागु हे दु
दको पार्टीया सरकार नं
झीसं सोय धुन
सुनाजक बाँलागु ज्यायागु दु
झीसँ लेय धुन
आ संविधान याकनं चोय धका
प्रारम्भिक मस्यौदा केना जुल
गोन्हु बिका चोई छक स्वयका
आ छक मौका बिहे माल
द नं द दत संविधान चोय धका
जनता हेका नया चोंगु
समिति उपसमिति जक देका
थ मनुतेत कमाय याका चोंगु
आ जनतां न्हेलं चायकु थें चोना
इमि सातु वन
आला जनतां वाकि तैमखुत धका
संविधान मस्यौदा हयाकेन
याकनं संविधान चोया केने मागु
इमिसं विचार यात
ऐजुया पुलांगु संविधानया फोटोकपि याना
छगु निगु कातकुत याना मिले यात
आ नं याकनं संविधान मदयकल धा:सा
जनतां वाकि तैमखु
जनतां विद्रोह यात कि हानं
लिपा मंत्रि जुया ने दैमखु
आ ला बला नं संविधान
चोया मकेन धासा
इमित नं जुजु थें हे पितना छोयगु
झीसँ ज्यान हे पाय मासां

नेपालभाषाया उपन्यास

कीर्तिलक्ष्मी

–वासुपासा

किपूया कायमचा वासुपासा सुप्रवल "गोरखा दक्षिणवाहु" "ज्ञानपद पदक" "शुभ राज्याभिषेक पदक" व सुनकोशी साहित्यिक संस्थान पाखें "साधक" सम्मान प्राप्त यानादीम्ह खः।

दोहलपा

वयात गुम्हसिनं जन्म काछि थवगु तन मन धन नेपालभाषायात बियादिल उम्ह भाषा थुवा पुष्प रत्न सागरजुयात दुनुगलं निसें दोहलपागु जुल

थवगु खँ

नांचा न्ह्याके मसवम्ह माफि

खुसि, खुसिचाया ज्ञान मदुम्ह, नांचा गथे याना न्ह्याकेगु धयागु मसिउम्ह, चतं गथे यानाव संकेमाव धयागु मथुउम्हं नांचा न्ह्याकल धालसा नांचा फाता पुउ वँनिइ अले व अनहे दुबिना वँनिइ। अथेतुं जि नं उपन्यासया नां न्ह्याके मसवम्हं जुया कीर्तिलक्ष्मीया उपन्यास नांचास च्वँना, न्ह्याकाव गथे गथे खुसि छिना। तर जिं थवयात माफि मधया, जि न्ह्याके मसव थें च्वँन। जिं नांचा न्ह्याकागु गथे च्वं छकोल स्वया दिसँ धका भाषा थुवा व व्याकरणविद् भाजु पुष्प रत्न सागरजुयात छकोल स्वयादिसँ धका इनाप याना अले वसकलं पुत्तु पुइकाव स्वया दिल। "जिउ थ्व पिकाय बह जुउ, इतिहासया लिधंसा कया च्वयादिइगु थ्व उपन्यास सफुलि थवगुहे पहयागु छगु ययापुसे च्वंगु उपन्यास ताया" धया दिल। अले सफुलि, पिकाये कथं वसकलयात हे तोल्ता थका।

थउँ नेपाल सम्वत १११७ क्यंगु व म्हपुजाया शुभ उपलक्षस "थौंकन्हे" प्रकाशनं हे पिकया बिया दिल। अले जिगु आपालं साहित्य विधास छ त्वाथल ताछाया बिया दिल। थुकिया लागि "थौंकन्हे" प्रकाशन यात "महादया" मधासे च्वने फइमखु। *– वासु पासा*

पिकाक पाखें

थौंकन्हे प्रकाशन विभागं पिहां वगु थ्व ११ फोलगु स्वान खव। थ्व सफुलि इतिहासया आधार कयाव उपन्यासया रुपस च्वया दिइम्ह नेपालभाषा व नेपालीभाषाया छम्ह पुलांम्ह व नां दंम्ह च्वमि भाजु वासुपासाया कलमं पिज्ववगु खव। वसकलं आपालं इतिहासया खँ मालाव थ्व सफुलि उपन्यासया रुपस पिकया दिइगु जुल। थ्व सफुलि थौंकन्हे प्रकाशन विभागं पिकायेत बिया दिइगुलि वसकलयात महादया व्यक्त याना च्वँना। ने.स. १११७ कछलाथ्व १ न्हु थौंकन्हे प्रकाशन म्हपुजा

छ्वा

उत्तर पाखे क्वालाला हासे न्ह्याना वयाच्वंगु दानगाल खुसि दक्षिण पाखे चम्पादेवी बिज्याना च्वंगु तव जावगु धिलाचो गुं। पुर्व पाखे बागमती व विष्णुमती जाना व न्ह्याना वयाच्वंगु भाजंगाल खुसि। वया च्वसं प्रशिद्ध आदिनाथ धालसां आनन्दधारी लोकेश्वर अर्थात चोभालया करुणामय। अले वयां खव पाखे पलेस्वानया भ्वाता थें दँना च्वंगु 'किपु' देस।

"कुकुल्यां कु उउउ .....। कुकुल्यां कु उउउ ....." धका खा हाला हइ। सुथय् जुल "सकलें दँ" धकाव खां थँना च्वनिइ अले छें खा पतिं धल, ताफ तां तिं ल्वावगु सब्द वया च्वँनिइ। अले द्यो तुयुया वलिसे मिजंत खासि पुखुलिस ख्वाल सिलाव ख्वालहुसा बोहलस तयाव त्वाथल थहाँ वया च्वँनिइ। अथेतुं मिसापिं पुचल पुचल मुँनाव धल बेकुं च्याच्यां थहां बँने क्वहां वँनं याना च्वँनिइ। मिजंतय् लंसुरुवाल जनिख व छेलसं हाकु तपुलि, मिसातय् पुतुलं, हाकु पतासि जनिखं चिनातइ।

क्वाचोया उमामहेश्वर चिलंचोया बुद्ध भगवान अले छखे बाघ भैरव द्योया थास नं पुजा यानाव मिसा मिजं वयां च्वनिइ वँनां च्वँनिइ। अन दथुस छकोल निकोल गं न्याना च्वँनिइ। अले सुथयात लिफ्यानाव न्हिं बुलुहुं न्ह्याना वया च्वँनिइ। खमुलिस छखे सोंमा व बजि मेव पाखे त्वँनेगु लखथल, तवकुलि अले खतांमुगल व बोहलस कू पाछाया चोलेचात व फइचात ख्याख्यां किपुदेसं क्वहां वया च्वँनिइ। मिसा मिजं किपुदों क्वहां क्वहां वयाव बुँपाखे वँना च्वँनिइ। अले किपु देस दुने ल्यंदया च्वँनिइ घाँस लयाच्वँपिं ल्यासेचात व सा, मेय् जया च्वँपिं ल्याय्म्हचात। किपुया दौं च्वस सा जया च्वंम्ह मिजं व क्वस बुँस घाँस लया च्वंम्ह मिसाया मनस ह्वया च्वंगु वसन्तया दुने च्वँना थव थव नुगल दुने च्वंगु खँया मे हालाव थथे यानाव प्वंका च्वँनिइ।

मे

मिजं:- तिमिलाया ख्वाल यवमइँ सुरदेबया जतिछंगु पलेस्वानया मिखा बाला वसन्तया चाला छंगु यवमइँ माया मदुला ?

मिसा:– ला त्यायेगु त्वाकलचा यवदाइ, बजि ल्हुयेगु प्वाकलचा सिमा कचा काकलं सावथें जितः साला तल यवदाइ माया मदइला ?

मिजं :-घल ज्वना लख काव वइथें

मो ज्वँनाव तुति सिउ वइथें,

स्वाहाने बाहालस मत तयाव उँइथें

ब्वायँ ब्वायँ वइम्ह यवमइँ माया मदुला ?

मिसा :– हाकु सौंमास मुलति थों यवदाइ वहया अन्ति मुल सवगु अयलाख हाकु मुस्या व्छयला माकु धलिस चिनिचाकु यवदाइ माया मदइला ?

मिजं :–भल्यां पुखुलि भारा सिलिइ ख्वाल सिलिइ खासी

छ व जि निम्हं छम्ह जुया वँनेजुल काशी

किपूया न्हापांगु पत्रिका लूनिभाःपाखें ल्हयया

४२ दँ न्हयः पिदंगु चिनाखँ

भाय् अथें सी मखु

च्वमि : के. बि 'नाती'

सदस्यः श्री बाघभैरव पुस्तकाल, किपू

निर्मल आकाशे सुपाय् तो पुइवं
वा वैन धायगु ठीक मजू
सुयाँ नये व पुन्य मखनेवं
हेला यायगु फीसँ स्वयम्ज्यू।
जन्म ब्यूम्ह मां सिकें
नालिम्ह मां तधं मजू
मेगु भाय् सयुके गुं तुं
थःगु भाय् लोमंके मज्यू।
वसन्त छकः वनेगु तुं
हाकनं वसन्त मवैला ?
भीपिं तःलय् लायगुं तुं
छकः नं द्योने मलाईला ?
उकिं
म्हाइपुसे च्वंगु वातावरणय नं
भंगः पंक्षि हाली तिनि
छन्हू नं छन्हू भीगु भाय्
आः सिबेनं थाहां वैतिनि

(चिनाखँय् न्हापलागु – ने.सं. १०९२ लय् किपुली जूगु नेपालभाषा साहित्य सम्मेलनय् चिनाखँ, च्वखँ, बाखँ व निवन्धय् न्हाप, न्हापया ल्यू, व लीयां ल्यू लाःगु च्वसुत मुनाः किपू सागःया ज्ञान वहादुर महर्जनं ने. सं. १०९३ या मोहनिया लसताय् नेपालभाषाया साहित्यिक मुना पौ किपूया न्हापांगु पौ पिथना दीगु खः। किपूया पत्रकारिता लागाय् दकले न्हापांगु पत्रिका लूनिभाः खः। उकिं स्व. ज्ञानवहादुर महर्जन किपूया न्हापांम्ह पत्रकार जुया दीगु खः।

लूनिभाः खुगूगु ल्याः तक पिदंगु दु। उबलय्या नेपालभाषाया गतिविधि व थौंकन्हय्या गतिविधि सीकेगु निंति थुगु "ज्वजलपा वाःपौ" लय् छसिकथं पिथना वनेगु आज्जु ज्वनागु दु। छिकपिनिगु सुभाव व बिचाःया निंति आशा कयाच्वना।

–संपादक

नासः (न्वचू, उद्घोष व एफ एम संचालन कला)

न्ह्यखँ

नेवाः स्वनिगःया आदिवासी नेवाःत नेपाःया संचार ख्यःनिसें राजनीतिक व थःपिनिगु खँ तयेगु सवालय् माःगु कथं न्ह्यःने लानाच्वंगु अवस्था मदु। थःगु खँ तयेफुपिनिगु माग सम्वोधन जुइगु अले न्ववाये मसःपिनिगु व खँ तये मफुपिनिगु मागयात पूवंकेगु ज्या मजुइगु थ्व ई। अले थःपिनिगु खँ तये फत धाःसा जक न्यनीगु मखुसा सुना नं वास्ता मयाइगु थ्व ई।

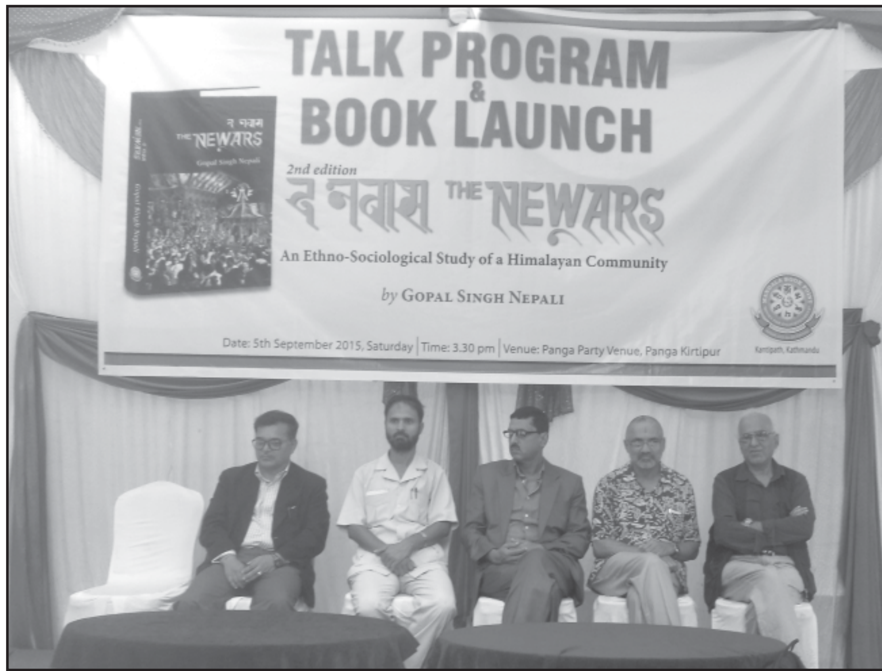
तसकं मेहनत याइपिं, निरन्तर रुपं ज्या याइपिं इमान्दार जुइपिं अले बांलाःगु ज्या याना नं माःगु कथं प्रचार प्रसार याये मसःपिं हे नेवाःत ख धकाः अःपुक धायेफइगु अवस्था दु। उकिं चीधंगु ज्या याइपिन्सं नं प्रचार प्रसार याये सयाः इमिगु खँ बय् बय् जुइगु अले इमिगु हे ज्याया गुनगान जुइगु नापं इमित हे हरेक ख्यलं मुल्यांकन याइगु अवस्था खः। तर उकिया थ्याक्क अःखः जुयाच्वंपिं धाइपिं नेवाःत खः। थःगु खँ तयेगुलिइ ल्यूने लानाच्वंपिं, थःगु बिचाः तयेगु निंतिं ल्यूने लानाच्वंपिं, दबुलिइ वना थःगु खँ तयेत ग्याइपिं नापं संचार ख्यः नाप लिक्क मलाःपिं नेवाःतय्गु निंतिं थुगु कथं नासः नामं निरन्तर रुपं च्वसू च्वयेगु जुइ। नासः धइगु नेवाः समाजय् छगू तसकं महत्वपूर्णम्ह द्यः कथं नालातःगु दु। नासः द्यः धाये धुनेवं हे न्ववायेगु कला, प्याखं कला नापं बाजं थायेगु कला स्यनीम्ह द्यः कथं नालातःगु दु। अथे न्ववायेगु, बाजं थायेगु व प्याखं ल्हुइगु स्यनीगु कला हे नासः खः। अभ नेवाः संस्कृतिया अध्ययन याइपिन्सं ला नासः द्यः धइगु स्वंगू प्वाः खः धाइ। नासः द्यःयाथाय् दुगु स्वप्वाः धइगु नेवाःतयसं हना वायच्वंम्ह आजु द्यः, अजिमा द्यः व गुरु खः धाइ। मूल रुपं नेवाःतयसं आजु द्यः, अजिमा द्यः व गुरुयात हना वयाच्वंगु खः। अले थ्व हे स्वंगू पक्षयात छगु हे थासय् स्वाका अर्थात मंकाः रुप कथं नं नासः द्यःया थुगुं थासय् धाःसा छप्वाः जक तयेगु यानातःगु दु। तर नेवाः दर्शन व नेवाःतयसं हना वयाच्वंम्ह नासः द्यःया महत्वयात मथुया नासः द्यः धाइम्ह हे माहाद्यः खः धकाः व्याख्या यायेगु नाप नापं नासः द्यःयात महाद्यः धकाः बाखं दयेका बाखं कनेगु याना वयाच्वंपिं नं थन म्हो मजू। नासः द्यःयात छगू कथं हिन्दूकरण यायेगु ज्या जुयाच्वंगु दु।

थुगु कथं स्वानाच्वंगु स्वंगू पक्षयात 'नासः'पाखें कः घानाच्वंगुलिं नासः नामं थुगु थासय् निरन्तर रुपं न्वचू कला, उद्घोषण कला व एफ.एम संचालन कलाया बारे न्ह्यब्वयेगु कुतः यानाच्वना। मनूतयसं थःगु खँ तये मसल धाःसा ल्यूने लाइगु ई खः। उकिं थःगु खँ तयेगु माध्यम धइगु न्ववाना, च्वया व भाय्याना खः। थ्व स्वंगू हे माध्यमत मध्ये न्ववाना तइगु खँ दकले प्रभावकारी जुइ। न्ववाना हे देशय् राजनीतिक नेतातयसं भाषण बिया ततःधंगु हिउपाः हइ। उलि जक मखु मनूतयगु खँ न्यना हे न्ह्यागु यायेत तकं तयार जुइ अले देशय् राजनीतिक रुपं हिउपाः हयेगु ज्या जुइगु ख। उकिं न्ववाना तइगु बिचाः वा मतय् तःधंगु शक्ति दइ धकाः थुइकेमाः। अले अथे तइगु विचापाखें हे समाजय् हिउपाः वयाच्वनी। जब छुं नं खँ तइ उगु खँ न्यना सरोकारवालात मुना संगठीत जुइ अले न्ह्याः वना हिउपाः वइगु खः। व्यक्तिया हकय् नं जब छुं नं खँ न्यनी अले थःगु बिचाः हिली अनं लिपा उम्ह मनूपाखें न्हूगु पलाः छिना न्हूगु कथं न्ह्याः वनी। उकिं थःगु बिचाः तया नं समाजय् हिउपाः हयेफइ। अथे हिउपाः हयेगु नाप नापं थःगु खँ तइपिन्सं मसयेकूसे मगाःगु धइगु हे भाषण बिइगु, उद्घोषण यायेगु व एफ एम संचालन सम्वन्धी ज्ञान दयेकेगु खः। थ्व स्वंगुलिं पक्षं धइगु न्ववाना अर्थात न्ह्यपनं ताःपिनिगु निंतिं जक जुइगु माध्यम खः। थ्व हे स्वंगू पक्षयात दुथ्याका निरन्तर रुपं जानकारी बिया वनेगु जुइ।

थौंकन्हय् नेवाःतयत माःगु थुगु विषययात कया निरन्तर रुपं च्वया वनेगु जुइ। छिं नं बांलाक्क हे थुइकादी अले न्वचू, उद्घोषण नापं एफ.एम संचालन सम्वन्धी कलाया बारे जानकारी बिइगु जुइ। थ्व स्वंगुलिं हे कलापाखें थःगु जीवन न्ह्याका वनेगु निंतिं तःधंगु तिबः जुइ धकाः तायेका च्वना।

श्रीकृष्ण महर्जन

द नेवार्स सफुया उलेज्या

प्रा.डा. गोविन्द सिं नेपालीं नेवाः म्हसिका बिइगु कथं च्वयादीगु सफू "द नेवार्स" छगू ज्याभ्वःया दथुई पाँगाया पाँगा पार्टी भेन्यूलय् चिखिफ्यने ज्या जुल ।

म्हिगः सनिवाः पाँगाया जेष्ठ नागरिकपिं गोविन्द महर्जन, नारायण दास महर्जन, इन्द्रमान महर्जन व राम गोपालं श्रेष्ठं मंकाः चिखिफ्यने यानादिल ।

रामकृष्ण दुवालं न्ह्याकादीगु उगु ज्याभ्वलय् सफू पिकाकः मण्डला बुक प्वाइन्टया माधवलाल महर्जनं लसकस यानादीगु खः । लसकुस न्वचू बिइगु भ्वलय् वय्कलं द नेवार्स नंगु थुगु सफूतिं वय्कःया मन सालाकाल । प्रा.डा. गोविन्द सिं नेपाली बनारस च्वनादीम्ह वय्कःयात नापलाना थ्व सफू भ्हीगु निंतिं तसकं उपयोगी तायेकाः थःगु प्रकाशनं पिथनेगु यानागु खँ कनाःदिल ।

अथे हे उगु सफूया बारे पृथ्वी नारायण क्याम्पस पोखराया समाजशास्त्र तथा मानवशास्त्र विभागया प्रा.डा. रामचन्द्र बराल, त्रिभुवन विश्वविद्यालय समाजशास्त्र तथा मानवशास्त्र विभागया केन्द्रिय प्रमुख प्रा.डा. ओम गुरुंग, त्रि.वि. मानविकी तथा समाजशास्त्र सङ्कायया डीन प्रा.डा. चिन्तामणि पोखरेल वमानव शास्त्रया प्रा. डा. राम क्षेत्रींपिन्सं सफू व गोविन्द सिं नेपालीया बारे खँ कनाः दीगु खः ।

वय्कःपिनि धापू कथं गोविन्द सिंह नेपालीं सन् १९६५ सं दकले न्हापां द नेवार्स पिदनादीगु खः । नेपालय् समाजशास्त्र तथा मानवशास्त्रया ख्यलय् न्हापां पिदगु सफू हे थ्व खः । थ्व सफूलिं प्रा.डा. गोविन्द सिं नेपालीं तसकं मेहेनत याना उगु ईया नेवाःतय्गु जाती, संस्कार, भेषभुषा, लजगाया बारे गाक्कं अनुसन्धान यानाः च्वयातःगु न्हापांगु कृति धयादिल ।

प्रकाशक माधवलाल महर्जनया धापू कथं प्रा.डा. गोविन्द सिं नेपाली समाज शास्त्रय् पी. एच. डी. यायेगु भ्वलय् बनारस विश्वविद्यालयनं नेपाल भ्हाल । स्वनिगःया नेवाःतय्गु ख्वातुक्क बस्ति दुगु किपू लागा ल्ययादिल । वय्कः पाँगाय् राम गोपाल श्रेष्ठया छेँ च्वनाः गाक्कं अनुसन्धान यानाः नेवाःतय्गु बारे च्वयादीगु न्हापांगु सफू हे थुगु खः ।

न्ययदँ खुइदँ न्ह्यः भ्हीथाय्या नेवातय् गु लजगा, गुथि, शीप, अले रहनसहनया बारे थ्व सपूति बांलाक दुवाला क्यनातःगु दु । थौंकन्हे व मध्ये गुलि न्हनाः वनेधुंकल जुइ । उकिं न्हूगु पिढीयात थःगु म्हसिका बारे सय्केगु सिइकेगु निंति थ्व सफू कोशेढुंगा सावित जुइगु खँ कनाःदिल ।

द्वःछि वंगु सफूया न्हयसः ७०० तकाः ब्यूगु खः ।

भुखाय् पिडित पिनिगु व्यवस्थापनया बारे

नेकपा-माओवादीया सहलह

ज्वजलपा सम्वाददाता/

नेकपा-माओवादी किपू नगर कमिटीपाखें वंगु भदौ १४ गते सोमवार किपूया कृष्ण क्याटरिंगया हलय् "भूकम्प पिडितहरुको व्यवस्थापनमा राज्य र नागरिक समाजको दायित्व" बारे सहलह मुँज्या जुल ।

नेकपा-माओवादीया केन्द्रिय सदस्य देवेन्द्र श्रेष्ठया मू पाहाँसुइ किपू नगर इन्चार्ज विरातया नायोसुइ न्ह्याःगु उगु ज्याभ्वलय् केदार थापां लसकुस न्वचु बियादीगु खः ।

पार्टीया किपू नगर सचिव रमेश कुमार महर्जनं अवधारणा पत्र न्ह्यब्वयादीगु खः । अवधारणा पत्रय् धयातःगु दु – वंगु बैशाख १२ गतेया विनाशकारी भुखाचं यानाः नेपाःमित तःधंगु दुःखय् लानाच्वंगु दु । जनताया दुःखय् तिबःबिइगु पल्सा थ्वहे इलय् देय्या मूपार्टीया प्यम्ह नेतातसें थःगु याकुप्वालं छगू थान संविधान बिइत कुतः यानाच्वन । थःपिनित ज्याछिनिगु कथं प्रदेशया सिमांकन यात । गुकिं यानाः टिकापुरय् अकल्पनीय घटना जुल ।

थ्वहे भ्वलय् वय्कलं तःभुखाचं किपुली जूगु नोक्सानीया विवरण न बियादिल । गुगु थथे दु किपुली मुक्कं ४३ म्ह मनू सिइगु दु, ३७ म्ह घाईटे जूगु, अजतकनं ७ म्ह वासः याका

च्वनतिनि ।,३५१३ खा छेँय् पूर्णरुपं दुंगु, ४१५७ खा छेँ आंशिक रुपं क्षतिग्रष्ट जुगु खँ कनादिल ।

थुकिं याना किपू नगर पालिकाया ८५०० परिवार प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रुपं प्रभावित जूगु दु ।

भुखाचं पिडितपिन्त ग्वाहालि यायेत राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय यक्व संघ सस्थातसें ग्वाहालि याःगु दु । किपू नगरपालिकां धाःसा २७३४ छेँजःयात जक म्हतिं १५द्वः दाँ ब्यूगु दु । मेगु गुबले गथे यानाः ग्वाहालि बिइ धैगु छुं नीति नियम दयेकूगु मदुनि ।

भुखाचं पिडितपिन्त ग्वाहालि यायेगु निंतिं अन्तर्राष्ट्रिय ख्यलं यक्व ग्वाहालि वयाच्वंगु दु अयसां सरकारं माःगु व्यवस्था यायेगु कुतः मयाःसे संविधान पित बिइगु नौटंकी यानाच्वंगु द्वपं बियादिल।

राज्य व सम्बन्धित निकायतसें भुखाचं दुंगु छेँत दु उगु थासय् उच्च प्राथमिकत बिया स्थानीय समाजसेवी सामाजिक संस्थात, व मेपिं दातृ निकायतलिसे समन्वय याना वैज्ञानिक नक्सांकन याना पुनःनिर्माणया निंति सरकार

माःगु योजनत हयाः गुलि फु उलि याकनं छेँ दयेकेगु ज्या पूवंके माःगु दु ।

उगु अवधारणापत्रया बारे नेकपा एमालेया रमेश महर्जन, नेमकिपाया हरिकुमार महर्जन, नेपाः पार्टीया कृष्णहरि महर्जन,संघीय समाजवादी फोरम नेपाःया नजरराम महर्जन, प्रा.डा. शिवशरण महर्जन, प्रा.डा.चन्द्रमान बज्राचार्य, कीर्तिपुर भुईंचालो राहत कोषया ज्ञानुराजा महर्जन, वातावरण संरक्षण समाजया सरब कुमार महर्जनपिन्सं थःथःगु धारणा तयादीगु खः ।

किपू नगरपालिकाया प्रमुख नूरहरि खतिवडां भुखाचं जूगु हानी नोक्सानीया बारे किपुली न्हापांखुसी सहलह मुँज्यायाःगुलिं नेकपा- माओवादीयात सुभाय देछासें नगरपालिकाया क्षमतां भ्यायजूथे सर्वदलिय राजनैतिक संयन्त्र नाप सहलह याना वनेगु,पुलांगु बस्ती छेली, मातं चोत व बैगः याना ३५फुट तकया छेँ दंके बिइगु खँ कनादिल ।

मूपाहाँ देवेन्द्र श्रेष्ठं भुखाचं थुनब्यूगु भौतिक संरचनात पुनः निर्माा यायेबलय् पुलांगु हे शैलीं न्हूगु प्रविधि छ्यला दयेकेमाःगु खँ कनादिल ।

डि.वि. मगरं न्ह्याकादीगु उगु ज्याभ्वलय् नगर इन्चार्ज बिरातं कार्यपत्रया औचित्य बारे बांलाक कुलादीगु खः ।